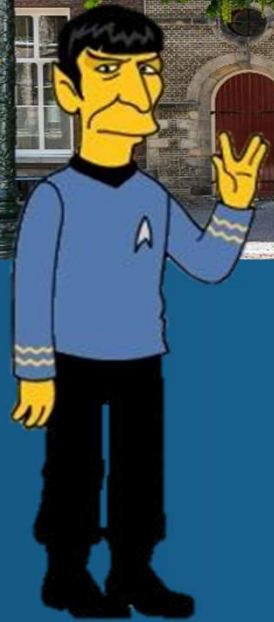

Mister Spock versus Homer Simpson

Hoe misconcepties over de mens
effectief beleid in de weg kunnen staan

dr. Michael Vliek
dr. Anouk van der Weiden
Prof. dr. Wilco van Dijk

Waarom deze workshop?

“Het *grootste deel* van het menselijk handelen blijkt voort te komen uit het onbewuste. Mensen hebben slechts *zeer beperkt* ruimte om *rationele keuzes* te maken.”

“minstens **95%** van onze keuzes worden onbewust gemaakt.”

Waarom deze workshop?

“Het is van belang dat beleidsmakers het gesprek voeren over mensbeelden en de mogelijke consequenties daarvan, opdat zij beleid kunnen ontwikkelen dat beter aansluit bij de leefwereld van mensen. Want mensbeelden zijn heel menselijk maar doen sommige (groepen) mensen tekort.”

Waarom deze workshop?

Expliciet maken van aannamen over (ir)rationaliteit

Reflecteren op potentiële gevolgen van dit mensbeeld

We gaan stemmen

- 1 Ga naar **sendsteps.me**

Deze presentatie is geladen zonder de Sendsteps Add-In.

- 2 Log in met **Free47051**
Add-In gratis downloaden? Ga naar <https://dashboard.sendsteps.com/>

Hoe vaak komt u dit soort uitspraken tegen?

- A. Nooit
- B. Zelden
- C. Soms
- D. Vaak
- E. Altijd

De vraag gaat open zodra
u een sessie en
diavoorstelling start.

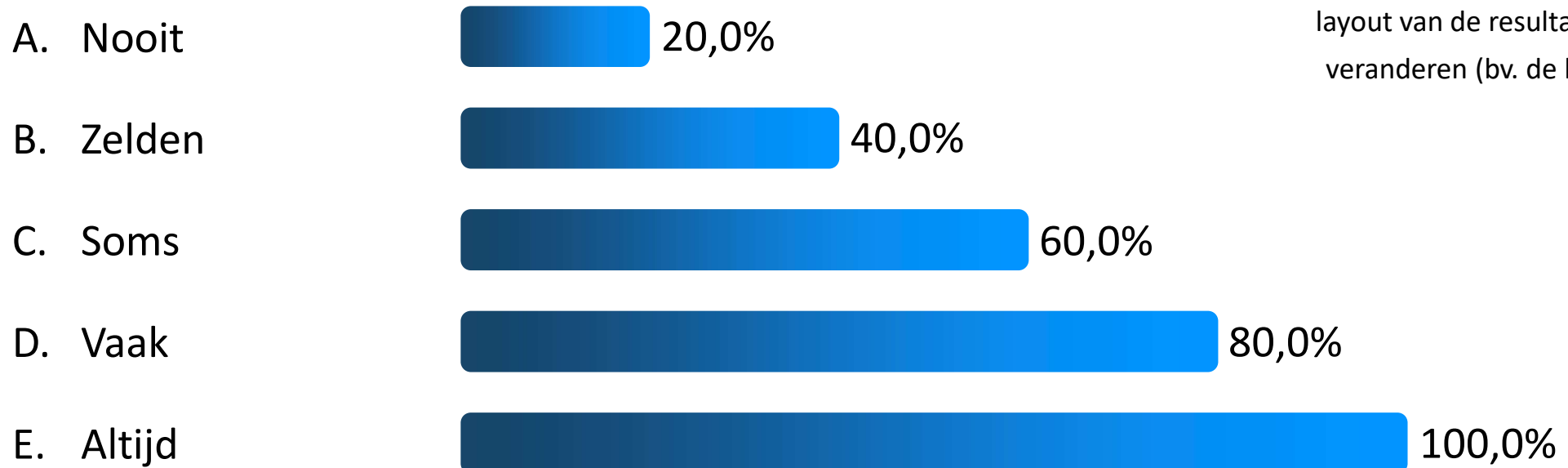
“Het ***grootste deel*** van het menselijk handelen blijkt voort te komen uit het onbewuste. Mensen hebben slechts ***zeer beperkt*** ruimte om ***rationele keuzes*** te maken.”

“minstens ***95%*** van onze keuzes worden onbewust gemaakt.”

Hoe vaak komt u dit soort uitspraken

Deze voorbeeld resultaten zullen op 0 gezet worden zodra een sessie en diavoorstelling gestart zijn.

Voel u vrij om ondertussen de layout van de resultaten te veranderen (bv. de kleur)

Internet Ga naar <https://dashboard.sendsteps.com/> om deze presentatie te downloaden met de Sendsteps Add-In gratis downloaden? Ga naar <https://dashboard.sendsteps.com/>

● Gesloten

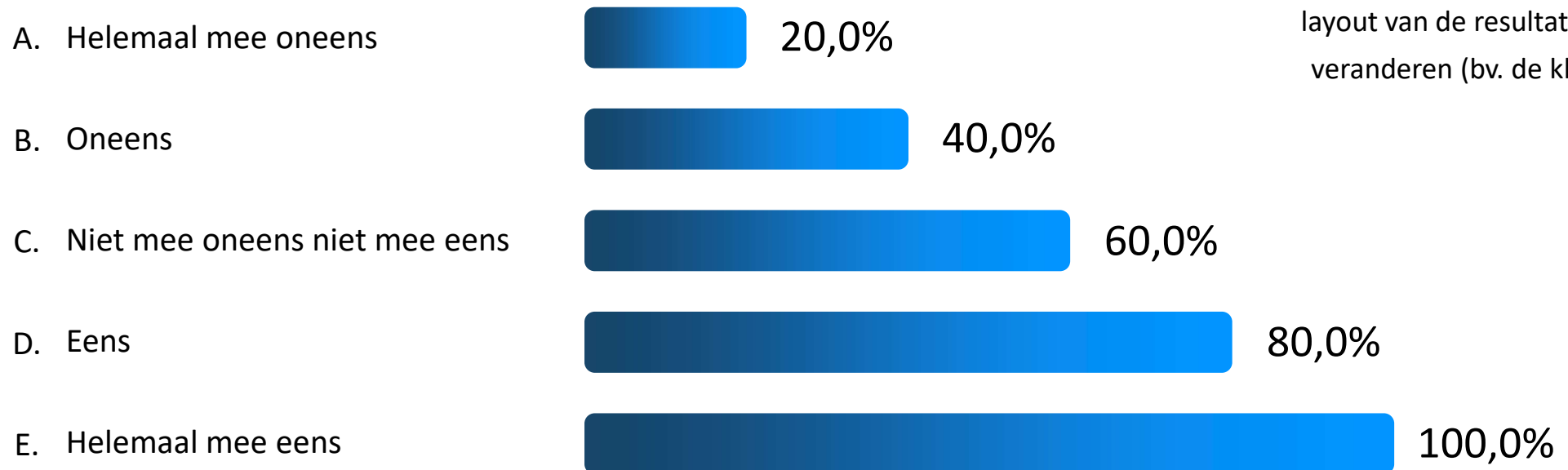
Bent u het inhoudelijk eens of oneens met de strekking van deze uitspraken?

- A. Helemaal mee oneens
- B. Oneens
- C. Niet mee oneens niet mee eens
- D. Eens
- E. Helemaal mee eens

De vraag gaat open zodra u een sessie en diavoorstelling start.

Bent u het inhoudelijk eens of oneens met de strekking van deze uitspraken?

Deze voorbeeld resultaten zullen op 0 gezet worden zodra een sessie en diavoorstelling gestart zijn.

Voel u vrij om ondertussen de layout van de resultaten te veranderen (bv. de kleur)

Definities

Wat associeert u met de term irrationeel?

Wat associeert u met de term irrationeel?

Word Cloud

The results will be shown as an animated Word Cloud
once the audience has sent their message

Looking for old results?

Click on Dashboard > Download Presentation Results

Internet Ga naar <https://dashboard.sendsteps.com/> Deze presentatie is geladen zonder de Sendsteps Add-In.

Add-In gratis downloaden? Ga naar <https://dashboard.sendsteps.com/>

0

0

Definities

Afwijking van de rationele keuzetheorie

Emoties worden *wel* gewogen

Belang van anderen wordt *wel* meegenomen

Mensen streven niet altijd naar 'het beste / meeste / maximale'

Is dat irrationeel?

“wat niet met het verstand beredeneerd of begrepen kan worden”,

“vreemd aan of (in sterker opvatting) strijdig met de rede”

Stellingen

Nu volgen enkele stellingen over vertekeningen in keuzegedrag

Is optimisme irrationeel?

De vraag gaat open zodra
u een sessie en
diavoorstelling start.

- A. Nee
- B. Dat ligt eraan
- C. Ja

Is optimisme irrationeel?

Deze voorbeeld resultaten zullen op 0 gezet worden zodra een sessie en diavoorstelling gestart zijn.

Voel u vrij om ondertussen de layout van de resultaten te veranderen (bv. de kleur)

A. Nee

B. Dat ligt eraan

C. Ja

Is een focus op het heden irrationeel?

De vraag gaat open zodra
u een sessie en
diavoorstelling start.

- A. Nee
- B. Dat ligt eraan
- C. Ja

Is een focus op het heden irrationeel?

Deze voorbeeld resultaten zullen op 0 gezet worden zodra een sessie en diavoorstelling gestart zijn.

Voel u vrij om ondertussen de layout van de resultaten te veranderen (bv. de kleur)

A. Nee

B. Dat ligt eraan

C. Ja

Is het irrationeel om alles bij het oude te willen laten?

De vraag gaat open zodra u een sessie en diavoorstelling start.

- A. Nee
- B. Dat ligt eraan
- C. Ja

Is het irrationeel om alles bij het oude te willen laten?

Deze voorbeeld resultaten zullen op 0 gezet worden zodra een sessie en diavoorstelling gestart zijn.

Voel u vrij om ondertussen de layout van de resultaten te veranderen (bv. de kleur)

A. Nee

B. Dat ligt eraan

C. Ja

Tussentijdse conclusie

Opdeling tussen rationaliteit en irrationaliteit is te ongenuanceerd om menselijk gedrag te duiden.

De mens is *beperkt* rationeel.

De invloed van een mensbeeld

Heeft het idee van de irrationele mens gevolgen?

In mijn werk benader ik 'irrationele' mensen anders dan 'rationele' mensen

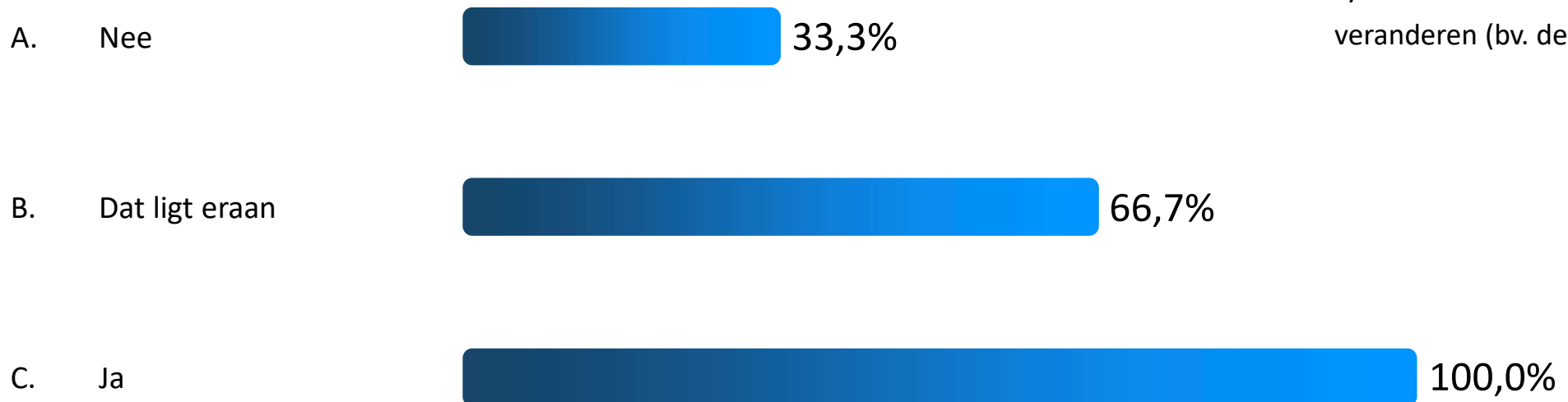
- A. Nee
- B. Dat ligt eraan
- C. Ja

De vraag gaat open zodra
u een sessie en
diavoorstelling start.

In mijn werk benader ik 'irrationele' anders dan 'rationele' mensen

Deze voorbeeld resultaten zullen op 0 gezet worden zodra een sessie en diavoorstelling gestart zijn.

Voel u vrij om ondertussen de layout van de resultaten te veranderen (bv. de kleur)

Je kan beter meebewegen met irrationaliteit
(nudging) dan rationaliteit bevorderen
(boosting)

De vraag gaat open zodra
u een sessie en
diavoorstelling start.

- A. Nee
- B. Dat ligt eraan
- C. Ja

Je kan beter meebewegen met irrationaliteit (nudging) dan rationaliteit bevorderen (boosting)

A. Nee

B. Dat ligt eraan

C. Ja

Deze voorbeeld resultaten zullen op 0 gezet worden zodra een sessie en diavoorstelling gestart zijn.

Voel u vrij om ondertussen de layout van de resultaten te veranderen (bv. de kleur)

De invloed van ons mensbeeld

Selffulfilling prophecy

Labelen

Confirmation bias

De invloed van ons mensbeeld

Voorbeeld I

Mensen zijn minder geneigd om met 'irrationele' personen te interacteren.

Deels omdat ze denken dat zij hun mening niet zullen veranderen.

Teeny & Petty, 2022. Attributions of emotion and reduced attitude to openness prevent people from engaging others with opposing views. *JESP*, 102, 104373.

De invloed van ons mensbeeld

Voorbeeld II

Onderzoek onder >700 beleidsmedewerkers

De mens als veranderlijk of onveranderlijk

Onveranderlijk → Meer handhaving

Dewies, et al. (2022). Do you consider human behaviour to be stable or malleable? Your answer can influence your preferences for policy instruments. *Journal of Behavioral Public Administration*, 5(1).

Tussentijdse conclusie II

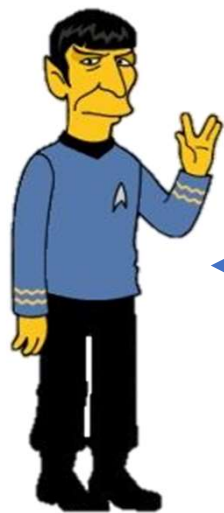
Een mensbeeld kan doorwerken in beleid.

“Wie pinda’s betaalt, krijgt apen in dienst”

De mens is menselijk

Ons rationele vermogen verschilt afhankelijk van context, vaardigheid en motivatie

Einde